ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 16ης Φεβρουαρίου 2000 *

Στην υπόθεση T-122/99,

The Procter & Gamble Company, με έδρα το Cincinnatti, Οχάιο (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τον T. van Innis, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τη δικηγόρο K. Manhaeve, 56-58, rue Charles Martel,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα), εκπροσωπούμενη από τους O. Montalto, διευθυντή του νομικού τμήματος, E. Joly και S. Laitinen, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής, Centre Wagner, Kirchberg,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

σχέδια και υποδείγματα) της 15ης Μαρτίου 1999 (υπόθεση R 74/1998-3), σχετικά με την υπ' αριθ. 230680 αίτηση κοινοτικού σήματος που αφορά την απεικόνιση σαπουνιού,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Pirrung, Πρόεδρο, A. Potocki και A. W. H. Meij, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Μαΐου 1999,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Αυγούστου 1999,

κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 8ης Δεκεμβρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Στις 16 Απριλίου 1996, το Γραφείο εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: Γραφείο) έλαβε από την προσφεύγουσα αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος χαρακτηριζομένου ως παραστατικού σήματος.

2 Τα προϊόντα για τα οποία κατατέθηκε η αίτηση καταχωρίσεως σήματος είναι «σαπούνια», που υπάγονται στην κλάση 3 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας που αφορά την κατάταξη προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

3 Στις 20 Φεβρουαρίου 1997, ο εξεταστής ενημέρωσε τηλεφωνικώς την προσφεύγουσα ότι η αίτησή της για την καταχώριση σήματος δεν περιείχε απεικόνιση του αιτουμένου σήματος. Η προσφεύγουσα απέστειλε ταχυδρομικώς την περιελθούσα στο Γραφείο στις 25 Φεβρουαρίου 1997 ανατύπωση του σήματος αυτού, το οποίο αυτή τότε περιέγραψε ως «παραστατικό σήμα 3D».

4 Εν τω μεταξύ, ο εξεταστής γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα με τηλεομοιοτυπία της 20ής Φεβρουαρίου 1997 ότι στην αίτησή της για καταχώριση χορηγήθηκε ημερομηνία καταθέσεως η 16η Απριλίου 1996.

5 Με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1997, ο εξεταστής γνωστοποίησε στην ενδιαφερομένη ότι το κατατεθέν σήμα, αποτελούμενο αποκλειστικώς από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, δεν μπορούσε να γίνει δεκτό για καταχώριση, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα, όπως τροποποιήθηκε (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1).

6 Η προσφεύγουσα, η οποία κλήθηκε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δύο μηνών, δεν απάντησε στις αντιρρήσεις του εξεταστή.

7 Με τηλεομοιοτυπία της 18ης Μαρτίου 1998, ο εξεταστής κοινοποίησε στην προσφεύγουσα την απόφασή του να μη γίνει δεκτό για καταχώριση το τρισδιάστατο σήμα βάσει του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

8 Στις 15 Μαΐου 1998, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γραφείου, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του εξεταστή.

9 Το υπόμνημα που εξέθετε τους λόγους της προσφυγής κατατέθηκε στις 17 Ιουλίου 1998. Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε με αυτό ότι το κατατεθέν τρισδιάστατο σχήμα είχε διακριτικό χαρακτήρα καθόσον η κοιλότητά του, οφειλομένη στις επιμήκεις οδοντοειδείς εντομές, δεν ήταν συνήθης στο εμπόριο. Τόνισε επίσης ότι το σχήμα αυτό είχε καταχωρισθεί σε πολλά κράτη μέλη και ότι οι υποβληθείσες προς τον σκοπό αυτό αιτήσεις της εντός άλλων κρατών μελών είχαν ακολουθήσει την πορεία τους χωρίς αντιρρήσεις εκ μέρους των ανταγωνιστών της.

10 Η προσφυγή υποβλήθηκε στον εξεταστή για προδικαστική αναθεώρηση δυνάμει του άρθρου 60 του κανονισμού 40/94.

11 Στις 14 Αυγούστου 1998, η προσφυγή παραπέμφθηκε στο τμήμα προσφυγών.

12 Με έγγραφο της 22ας Ιανουαρίου 1999, ο εισηγητής του τμήματος προσφυγών επέστησε την προσοχή της προσφεύγουσας στο γεγονός ότι η απεικόνιση του αιτουμένου σήματος αντιστοιχούσε σε τρισδιάστατο σήμα, ενώ το έντυπο της αιτήσεως καταχωρίσεως ανέφερε ένα εικονικό σήμα. Η προσφεύγουσα κλήθηκε να υποβάλει συναφώς τις παρατηρήσεις της.

13 Με τηλεομοιοτυπία της 15ης Φεβρουαρίου 1999, η προσφεύγουσα αναγνώρισε το περιλαμβανόμενο στο έντυπο σφάλμα και διευκρίνισε ότι το αιτούμενο σήμα είχε πράγματι τρισδιάστατο χαρακτήρα.

14 Η προσφυγή απορρίφθηκε με απόφαση της 15ης Μαρτίου 1999 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).

15 Κατά το τμήμα προσφυγών, η αίτηση καταχωρίσεως δεν αναφέρει ρητώς τον τρισδιάστατο χαρακτήρα του διεκδικουμένου σήματος, όπως απαιτεί ο κανόνας 3, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 2868/95 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ L 303, σ. 1). Επειδή μια τέτοια διόρθωση αλλοιώνει ουσιωδώς το σήμα, υπό την έννοια του άρθρου 44, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, η επίδικη αίτηση πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη.

16 Κατά το τμήμα προσφυγών, η αίτηση πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να απορριφθεί βάσει των τριών απολύτων λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως.

17 Πρώτον, το διεκδικούμενο σχήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, του κανονισμού 40/94. Πράγματι, η επιμήκης οδοντοειδής εντομή του, το μόνο χαρακτηριστικό στοιχείο του, δεν διακρίνεται επαρκώς ώστε ο ευλόγως προσεκτικός και συνετός μέσος καταναλωτής να μπορεί να αναγνωρίζει ότι τα προϊόντα προέρχονται από την προσφεύγουσα.

18 Δεύτερον, δεδομένου ότι ομοιάζει με το σύνηθες σχήμα επιμήκους ράβδου των σαπουνιών και με το σχήμα που προκύπτει από τη συνήθη χρησιμοποίηση του προϊόντος, το κατατεθέν σήμα αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, υπό την έννοια του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

19 Τρίτον, εφόσον η οδοντοειδής εντομή του έχει ως λειτουργία να καθίσταται δυνατό το καλύτερο πιάσιμο του προϊόντος, το διεκδικούμενο σχήμα είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση ii, του κανονισμού 40/94.

20 Τέλος, το τμήμα προσφυγών απέρριψε το επιχείρημα που η προσφεύγουσα αντλούσε από την καταχώριση του σήματος εντός άλλων κρατών μελών, για τον λόγο ότι το γεγονός αυτό δεν δεσμεύει το Γραφείο.

Αιτήματα των διαδίκων

21 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να υποχρεώσει το Γραφείο να προβεί στη δημοσίευση της αιτήσεως κοινοτικού σήματος αριθ. 230680 μετά τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 39, παράγραφος 6, του κανονισμού 40/94·

— να καταδικάσει το Γραφείο στα δικαστικά έξοδα.

22 Το Γραφείο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει ως απαράδεκτο το δεύτερο από τα αιτήματα της προσφεύγουσας·

— να απορρίψει την προσφυγή για τον λόγο ότι το σήμα που αποτελεί αντικείμενο της αιτήσεως 230680 στερείται διακριτικού χαρακτήρα·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

23 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε από το δεύτερο αίτημά της, γεγονός το οποίο το Πρωτοδικείο λαμβάνει υπόψη.

Επί της αναρμοδιότητας του τμήματος προσφυγών

Επιχειρήματα των διαδίκων

24 Κατά την προσφεύγουσα, το τμήμα προσφυγών δεν είναι αρμόδιο να προβεί σε νέα εξέταση των προϋποθέσεων καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως ούτε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη των δύο απολύτων λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως που δεν δέχθηκε ο εξεταστής, δηλαδή την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα από το διεκδικούμενο σήμα, υπό την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, και τον από τεχνική άποψη απαραίτητο χαρακτήρα του που προβλέπει το προπαρατεθέν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση ii.

25 Το Γραφείο επιμένει ότι το τμήμα προσφυγών μπορεί να αποφαίνεται βάσει πραγματικών και — a fortiori — νομικών λόγων εξεταζομένων αυτεπαγγέλτως. Πράγματι, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ex parte, όπως είναι η προκείμενη, το άρθρο 74, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 εξουσιοδοτεί το Γραφείο να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τα πραγματικά περιστατικά. Εξάλλου, το τμήμα προσφυγών δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη τους ενώπιον αυτού προβληθέντες λόγους μόνον επειδή δεν προβλήθηκαν ήδη ενώπιον του εξεταστή [απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 1999, T-163/98, The Procter & Gamble Company κατά ΓΕΕΑ (Baby-Dry), που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σ. II-2383, σκέψη 43]. Τέλος, κατά το άρθρο 61, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, το τμήμα προσφυγών δεν αποφαίνεται, όπως το όργανο του οποίου η απόφαση προσβάλλεται, παρά μόνον αφού έχει προβεί σε εξέταση κατά τη διάρκεια της οποίας καλεί τους διαδίκους, οσάκις είναι αναγκαίο, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

26 Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, στο μέτρο που επεδίωξε να ανατρέψει τη βασιζομένη σε απόλυτο λόγο απαραδέκτου άρνηση καταχωρίσεως του εξεταστή, η ασκηθείσα προ-

σφυγή ενώπιον του τμήματος προσφυγών το περιήγαγε, στη φάση της εξετάσεως του βασίμου της αιτήσεως καταχωρίσεως, στη θέση του εξεταστή.

27 Συνεπώς, το τμήμα προσφυγών είχε αρμοδιότητα, δυνάμει του άρθρου 62, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94, να επαναλάβει την εξέταση της αιτήσεως ως προς όλους τους απολύτους λόγους απαραδέκτου που διατυπώνονται στο άρθρο 7 του κανονισμού 40/94, χωρίς να περιορίζεται από τη συλλογιστική του εξεταστή (προπαρατεθείσα απόφαση Baby-Dry, σκέψη 43).

28 Συνεπώς, το τμήμα προσφυγών είχε το δικαίωμα να αντιτάξει στην προσφεύγουσα τους δύο νέους απολύτους λόγους απαραδέκτου της καταχωρίσεως, αντλουμένους, αφενός, από τον μη διακριτικό χαρακτήρα του διεκδικουμένου σήματος και, αφετέρου, από το ότι αυτό δεν είχε τον από τεχνικής απόψεως απαιτούμενο χαρακτήρα.

29 Αντιθέτως, όσον αφορά την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών δεν ήταν αρμόδιο να προβεί σε νέα εξέταση των προϋποθέσεων καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, αν ο εξεταστής είχε αρχικά απορρίψει την αίτηση αυτή ως απαράδεκτη λόγω του τυπικού ελαττώματος από το οποίο αυτή έπασχε, η προσφεύγουσα θα μπορούσε είτε να προσφύγει στο τμήμα προσφυγών για την απόρριψη αυτή είτε να απευθύνει αμέσως στο Γραφείο νέα αίτηση καταχωρίσεως.

30 Διαπιστώνοντας αυτεπαγγέλτως, εκ των υστέρων, ένα τυπικό ελάττωμα το οποίο δεν εξετάστηκε από τον εξεταστή, το τμήμα προσφυγών στέρησε, επομένως, την προσφεύγουσα από την επιλογή αυτή και μάλιστα από το δεύτερο σκέλος της, το οποίο θα

της είχε καταστήσει δυνατό να τύχει προγενέστερης ημερομηνίας καταθέσεως από αυτήν που θα μπορούσε να επιτύχει μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

31 Επιπλέον, το άρθρο 130 του κανονισμού 40/94 παρέχει στα τμήματα προσφυγών την αρμοδιότητα «να αποφαίνονται επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των εξεταστών (...)». Κατά το άρθρο 58 του κανονισμού 40/94, νομιμοποιείται να ασκήσει μια τέτοια προσφυγή ένας διάδικος «κατά το μέρος που η απόφαση αυτή δεν τον δικαιώνει».

32 Όμως, εν προκειμένω, το τμήμα προσφυγών εξέτασε την τυπική νομιμότητα της διαδικασίας που διεξήγαγε ο εξεταστής, ενώ η προσφεύγουσα δεν προσέφυγε ενώπιόν του με σχετικό αίτημα και δεν μπορούσε να προσφύγει ελλείψει αποφάσεως περί απορρίψεως, συναφώς, των αξιώσεων της ενδιαφερομένης.

33 Τέλος, εφόσον το τμήμα προσφυγών, αποφαινόμενο επί του σημείου αυτού, δεν εξέτασε την ουσία προσφυγής ασκηθείσας ενώπιόν του, δεν μπορεί λυσιτελώς να υποστηριχθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 62, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94, διέθετε τις ίδιες αρμοδιότητες με τον εξεταστή.

34 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο λόγος πρέπει να γίνει δεκτός στο μέτρο που με την προσβαλλομένη απόφαση κηρύχθηκε το απαράδεκτο της αιτήσεως καταχωρίσεως.

Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας

Επιχειρήματα των διαδίκων

35 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το τμήμα προσφυγών δεν την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της ούτε ως προς την τήρηση των προϋποθέσεων καταθέσεως της αιτήσεως ούτε ως προς τους δύο νέους λόγους απαραδέκτου.

36 Το Γραφείο, αφενός, βεβαιώνει ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να λάβει θέση επί των λόγων που δέχθηκε το τμήμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 44, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94.

37 Το Γραφείο, αφετέρου, δέχεται ότι το τμήμα προσφυγών δεν κάλεσε τυπικώς την προσφεύγουσα να λάβει θέση επί της ελλείψεως διακριτικού χαρακτήρα του διεκδικουμένου σήματος. Η παράλειψη αυτή δεν συνιστά εντούτοις, εν προκειμένω, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της ενδιαφερομένης.

38 Πράγματι, υφίσταται προφανής παραλληλισμός μεταξύ ενός σήματος που αποτελείται από σημείο προβλεπόμενο από το προπαρατεθέν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, και ενός σημείου που αποτελείται αποκλειστικώς από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, προβλεπομένου από το προπαρατεθέν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i, δεδομένου ότι αμφότερα στερούνται διακριτικού χαρακτήρα. Όμως, το σημείο αυτό κατανοήθηκε καλώς από την προσφεύγουσα, τόσο στο στάδιο της εξετάσεως εκ μέρους του εξεταστή όσο και ενώπιον του τμήματος προσφυγών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

39 Εφόσον το τμήμα προσφυγών δεν ήταν αρμόδιο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το τυπικό ελάττωμα της αιτήσεως καταχωρίσεως, πρέπει να εξεταστεί αν παρέλειψε να καλέσει την προσφεύγουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της μόνον ως προς τους δύο νέους απολύτους λόγους απαραδέκτου που αυτό δέχθηκε.

40 Η αρχή της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας διατυπώνεται στο άρθρο 73 του κανονισμού 40/94, σύμφωνα με το οποίο οι αποφάσεις του Γραφείου μπορούν να στηρίζονται μόνο στους λόγους επί των οποίων οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να λάβουν θέση.

41 Επιπλέον, η ενδεκάτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94 διευκρινίζει ότι το Γραφείο ασκεί τις εκτελεστικές εξουσίες που του απονέμει ο κανονισμός αυτός «στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου».

42 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, δυνάμει της οποίας οι αποδέκτες αποφάσεων δημόσιας αρχής που θίγουν, όπως εν προκειμένω, σε σημαντικό βαθμό τα συμφέροντά τους πρέπει να είναι σε θέση να καθιστούν εγκαίρως γνωστές τις απόψεις τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Οκτωβρίου 1974, 17/74, Transocean Marine Paint κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 441, σκέψη 15).

43 Όμως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η προσφεύγουσα δεν κλήθηκε να υποβάλει εγκαίρως τις παρατηρήσεις της επί του λόγου απαραδέκτου που άντλησε αυτεπαγγέλτως το τμήμα προσφυγών από την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του διεκδικουμένου σήματος. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει από το ότι, αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από το Γραφείο, δεν μπορούν να περιοριστούν στην έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα, προκειμένου να

εξομοιωθούν, οι απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου που διατυπώνονται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, αφενός, και από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i, αφετέρου, εφόσον έχουν διατυπωθεί σε δύο χωριστές διατάξεις.

44 Εξάλλου, από την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε ενώπιον του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το ίδιο το Γραφείο θεωρεί ότι το κατατεθέν σήμα δεν έχει διακριτικό χαρακτήρα χωρίς, εντούτοις, να θεωρεί ότι αποτελείται αποκλειστικά από ένα σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος.

45 Επιπλέον, τα στερούμενα διακριτικού χαρακτήρα σήματα, δυνάμει του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β, μπορούν, οσάκις έχουν αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα μετά τη χρησιμοποίησή τους, να τύχουν καταχωρίσεως, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει στην περίπτωση των σημάτων που αποτελούνται αποκλειστικώς από ένα σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, τα οποία προβλέπονται από το προπαρατεθέν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

46 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να διατυπώσει τις απόψεις της επί της εφαρμογής του νέου απολύτου λόγου που το τμήμα προσφυγών άντλησε από τον τεχνικώς απαραίτητο χαρακτήρα του διεκδικουμένου σχήματος, κατ' εφαρμογήν του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση ii.

47 Επομένως, το τμήμα προσφυγών προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας μη παρέχοντάς της την ευκαιρία να διατυπώσει την άποψή της επί των δύο νέων απολύτων λόγων απαραδέκτου που αυτό δέχθηκε αυτεπαγγέλτως.

48 Στο μέτρο αυτό, επομένως, ο λόγος πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του βασίμου της αποφάσεως περί του απαραδέκτου της αιτήσεως καταχωρίσεως

49 Λόγω της αναρμοδιότητάς του, που διαπιστώθηκε πιο πάνω, για την αυτεπάγγελτη εξέταση του τυπικού ελαττώματος της αιτήσεως καταχωρίσεως, δεν συντρέχει λόγος να εξεταστεί αν το τμήμα προσφυγών εφάρμοσε, επιπλέον, εσφαλμένως το άρθρο 44, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, όπως εξάλλου υποστηρίζει η προσφεύγουσα.

Επί του βασίμου των τριών απολύτων λόγων απαραδέκτου της καταχωρίσεως, τους οποίους δέχθηκε το τμήμα προσφυγών

50 Επειδή με την προσβαλλομένη απόφαση παραβιάσθηκε η αρχή της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας κατά την εφαρμογή των δύο απολύτων λόγων που εξετάσθηκαν αυτεπαγγέλτως, η εκ μέρους του Πρωτοδικείου εξέταση του βασίμου τους παρέλκει.

51 Επομένως, το Πρωτοδικείο πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας διαφοράς, να αποφανθεί μόνον επί της αξίας του απολύτου λόγου απαραδέκτου που αντλείται από το ότι το κατατεθέν σήμα αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, δυνάμει του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

52 Η προσφεύγουσα εκθέτει συναφώς, κατ' ουσίαν, ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το επίδικο σχήμα ομοιάζει με το σύνηθες σχήμα ενός σαπουνιού. Επιπλέον, το τμήμα

προσφυγών ερμηνεύει διασταλτικά μια εξαίρεση από τον γενικό κανόνα σύμφωνα με τον οποίο ένα σήμα μπορεί να αποτελείται από ένα σχήμα.

53 Το Γραφείο δέχεται ότι το προπαρατεθέν άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i, προδήλως δεν έχει εφαρμογή στο κατατεθέν από την προσφεύγουσα σχήμα.

54 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i, του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικώς από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος.

55 Αρκεί να διαπιστωθεί ότι, όπως το Γραφείο ορθώς παρατήρησε ενώπιον του Πρωτοδικείου, το επίδικο σχήμα έχει μια κατά μήκος κοιλότητα και χαραγματιές που δεν επιβάλλονται από τη φύση του προϊόντος. Πράγματι, έχει αναγνωριστεί ότι υφίστανται στο εμπόριο άλλα σχήματα τεμαχίων σαπουνιού που δεν έχουν τα χαρακτηριστικά αυτά.

56 Το τμήμα προσφυγών υπέπεσε, επομένως, σε νομική πλάνη δεχόμενο τον απόλυτο λόγο απαραδέκτου που αντλείται από το ότι το σήμα αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, βάσει του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

57 Στο μέτρο αυτό, επομένως, ο λόγος πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του λόγου της προσφυγής που στηρίζεται στην καταχώριση του επίδικου σχήματος εντός κρατών μελών

58 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το επίδικο σχήμα καταχωρίσθηκε ως σήμα σαπουνιού σε πολλά κράτη μέλη, αφού οι εθνικές υπηρεσίες εξέτασαν τους απολύτους λόγους απαραδέκτου που εν προκειμένω έχουν γίνει δεκτοί.

59 Το Γραφείο υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το σημείο 8.1.4. των οδηγιών εξετάσεως (ΕΕ του Γραφείου 1996, σ. 1347), το τμήμα προσφυγών ορθώς έκρινε, αφού εξέτασε το λυσιτελές των εθνικών καταχωρίσεων, ότι το Γραφείο δεν δεσμεύεται από αυτές.

60 Το Πρωτοδικείο δέχεται ότι το κοινοτικό σήμα έχει ως σκοπό, σύμφωνα με την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, να καθιστά δυνατό στις επιχειρήσεις «να προσδιορίζουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους κατά τρόπο ενιαίο στο σύνολο της Κοινότητας, ανεξαρτήτως συνόρων».

61 Οι καταχωρίσεις που πραγματοποιούνται στο εξής στα κράτη μέλη συνιστούν, επομένως, ένα στοιχείο το οποίο, χωρίς να είναι καθοριστικό, μπορεί μόνο να ληφθεί υπόψη για την καταχώριση κοινοτικού σήματος.

62 Ενόψει της αρχής του ενιαίου χαρακτήρα του κοινοτικού σήματος, στην οποία αναφέρεται η δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, δεν φαίνεται, επομένως, το τμήμα προσφυγών να έχει υποπέσει σε νομική πλάνη ως προς το σημείο που θίγει ο παρών λόγος προσφυγής.

63 Συνεπώς, επιβάλλεται να απορριφθεί ο λόγος ως αβάσιμος.

Συμπέρασμα

64 Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον το τμήμα, πρώτον, υπερέβη την αρμοδιότητά του κηρύσσοντας αυτεπαγγέλτως το απαράδεκτο της επίδικης αιτήσεως καταχωρίσεως, δεύτερον, παρέλειψε να καλέσει την προσφεύγουσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των δύο νέων απολύτων λόγων απαραδέκτου που αυτό δέχθηκε αυτεπαγγέλτως και, τρίτον, αρνήθηκε την καταχώριση του κατατεθέντος σήματος για τον λόγο ότι αποτελείται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος, υπό την έννοια του προπαρατεθέντος άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, περίπτωση i.

Επί των δικαστικών εξόδων

65 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι το Γραφείο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά του έξοδα καθώς και στα δικαστικά έξοδα της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τα αιτήματα αυτής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) της 15ης Μαρτίου 1999 (υπόθεση R 74/1998-3).

2) Το Γραφείο φέρει τα δικαστικά του έξοδα καθώς και τα έξοδα της προσφεύγουσας.

Pirrung Potocki Meij

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Φεβρουαρίου 2000.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. Pirrung